

Adres do korespondencji:
Małgorzata Piotrowska - Skrzypek
UKKNJF UW
Al. Niepodległości 22
02-653 Warszawa

Warszawa, 24 marca 2015r.

**Szanowna Pani
Joanna Kluzik- Rostkowska
Minister Edukacji Narodowej**

Szanowna Pani,

Przedstawiciele stowarzyszeń nauczycielskich i oświatowych działających w polskim środowisku edukacyjnym przedstawiają propozycje zmian edukacyjnych wypracowanych w wyniku spotkań zorganizowanych przez Zespół ds. Strategii przy Ministrze Edukacji w okresie maj 2014 - styczeń 2015.

Kierując się doświadczeniami wynikającymi z praktyki nauczycielskiej, chcemy przyczynić się do tego, aby polska edukacja stała się przyjazna zarówno dla uczniów, jak i nauczycieli oraz rodziców, a jednocześnie spełniała najwyższe standardy.

Propozycje zmian edukacyjnych przygotowane przez Stowarzyszenia Nauczycieli w zakresie :

- kształcenia i doskonalenia nauczycieli
- Podstawy programowej
- Oceniania
- Egzaminów zewnętrznych
- Autonomii szkół

I. Kształcenie nauczycieli - postulaty strategiczne

1. Udoskonalenie we współpracy ze stowarzyszeniami nauczycielskimi oczekiwanych przez MEN cech i umiejętności nauczyciela – absolwenta wyższej uczelni i postulowanie w MNiSZW, aby pod tym kątem nastąpiły zmiany w kształceniu nauczycieli;

2. Zawarcie porozumienia między MEN i MNiSZW w sprawie organizacji praktyk pedagogicznych i ich finansowania;

3. Pilne wdrożenie w programach wyższych uczelni nowoczesnej i efektywnej edukacji dla nauczycieli i dyrektorów szkół.

4. Opracowanie nowych standardów kształcenia nauczycieli.

Uzasadnienie zmian w zakresie kształcenia nauczycieli

Uzasadnienie dotyczy radykalnej zmiany systemu kształcenia nauczycieli.

Uczelnie wyższe zapewniają nauczycielom odpowiedni poziom wiedzy merytorycznej, marginalizuje się natomiast kształcenie umiejętności metodycznych, wychowawczych, pracy z uczniami wybitnie zdolnymi, radzenia sobie z dysfunkcjami.

Na wszystkich uczelniach kształcących nauczycieli obowiązkowy powinien być przedmiot *Ocenianie*.

II. Doskonalenie nauczycieli – postulaty strategiczne

1. Opracowanie kierunków (koncepcji) doskonalenia nauczycieli, aby doskonalić określone, pożądane umiejętności zgodne z ramowymi wytycznymi i założeniami strategicznymi przewidzianych zmian w edukacji (np. doskonalenie metodyczne, pedagogiczne, psychologiczne, TIK, językowe).
2. Wprowadzenie obowiązku stałego doskonalenia nauczycieli (wykorzystując np. model łotewski, francuski, hiszpański,...).
3. Stworzenie systemu motywującego nauczycieli do samodoskonalenia, dodatki motywacyjne w szkołach w większości są fikcją.

Uzasadnienie zmian w zakresie doskonalenia nauczycieli

Uzasadnienie wprowadzenia obowiązku systematycznego doskonalenia nauczycieli.

1. W wielu regionach Polski brak ośrodków doskonalenia, a nawet jeśli są, nauczyciele nie biorą udziału w ważnych szkoleniach, które powinny być obowiązkowe.

2. Należy wprowadzić obowiązek systematycznego doskonalenia się nauczycieli, np. minimum 2 dni w każdym roku i dłuższe 4-5 dni (np. co najmniej raz na 3 lata) w okresie ferii zimowych lub letnich.

2. Z obserwacji w ośrodkach doskonalenia nauczycieli wynika, że nauczyciele korzystają z kursów kwalifikacyjnych, natomiast z innych nie, bowiem po otrzymaniu statusu nauczyciela dyplomowanego już nie muszą się doskonalić.

3. Status nauczyciela dyplomowanego powinni otrzymywać nauczyciele najlepsi, z określonym dorobkiem i uznanymi sukcesami. Awans nie może być sposobem na podwyższenie nauczycielowi pensji. Ten sposób awansu nie spełnił oczekiwań twórców rozporządzenia. Trzeba się z niego wycofać.

III. Podstawa programowa – postulaty strategiczne

1. Po okresie wdrażania podstawy programowej od przedszkola do matury przeprowadzenie badań w celu uzyskania informacji o osiągnięciach uczniów w zakresie umiejętności ponadpodstawowych i dokonanie zmian w podstawie programowej;

2. Opracowanie systemu monitorowania podstawy programowej, w tym celu konieczne jest przeszkolenie pracowników nadzoru pedagogicznego.

3. Dokonanie niezbędnych zmian w podstawie programowej, z uwzględnieniem korelacji międzyprzedmiotowej, np. w zakresie matematyki, fizyki, innych przedmiotów przyrodniczych, w zakresie innych przedmiotów również.
4. Należy nadać odpowiednią rangę przedmiotom artystycznym, które są niezbędne w szkole dla prawidłowego rozwoju osobowości ucznia.

Uzasadnienie zmian w zakresie podstawy programowej

1. Stwierdza się brak umiejętności uczniów w zakresie interpretacji tekstów literackich i innych tekstów kultury – świadczą o tym wyniki sprawdzianu i egzaminów, badania IBE, opinia publiczna, Ponadto uczniowie osiągają słabe wyniki egzaminu maturalnego z matematyki, z j. polskiego, z fizyki, będącej podstawą postępu technicznego i z innych przedmiotów.

IV. Ocenianie – postulaty strategiczne

1. Wprowadzenie oceniania kształtującego we wszystkich szkołach, na wszystkich etapach edukacyjnych (obligatoryjnie).
2. Zmodyfikowanie oceny opisowej. Uzupełnienie oceny cyfrowej oceną opisową. Ocena opisowa powinna zawierać informację zwrotną dla ucznia - czego się nauczył oraz wskazówki do dalszej pracy.
3. Uwzględnienie psychologicznego aspektu oceny szkolnej.

Uzasadnienie zmian w ocenianiu

1. Oceny punktowe doprowadziły do niezdrowej rywalizacji wśród uczniów, utrudniają podejmowanie współpracy, wprowadzają niesprzyjającą atmosferę pracy w zespole klasowym, eliminują naukę wartości i rozwój osobowości dzieci i młodzieży
2. Uczniowie wybierają rozwiązania najprostsze, typowe, boją się porażki przy poszukiwaniu rozwiązań twórczych, nietypowych.
3. Obniża się poczucie własnej wartości u ucznia, przekonanie o braku talentu w danej dziedzinie, a tym samym zniechęca się ucznia do podejmowania wysiłku i doskonalenia się.
4. Uczenie się dla ocen, a nie dla zdobywania wiedzy i umiejętności w konsekwencji prowadzi do utraty wrodzonej ciekawości świata.

V. Egzaminy zewnętrzne – postulaty strategiczne

1. Zmiana formuły egzaminów zewnętrznych.

Uzasadnienie zmian w zakresie egzaminów zewnętrznych

1. Ponieważ jakość egzaminów decyduje o sposobie nauczania, egzaminy zewnętrzne mają być dobrze opracowane, sprawdzać rzetelną wiedzę i umiejętności uczniów; mają być opracowane przez twórczych nauczycieli praktyków.

2. Edukację zdominowało nauczanie pod egzamin, a egzaminy nie obejmują wszystkich ważnych treści i umiejętności zapisanych w podstawie programowej, w tym umiejętności praktycznych.

VI. Autonomia szkoły – postulaty strategiczne

1. Dokonanie radykalnych zmian w UoSO, Karcie Nauczyciela i SIO.

2. Zlikwidowanie nadmiernej biurokracji.

3. Zapewnienie szkołom stabilizacji.

4. Zapewnienie nauczycielom dobrego przygotowania do zawodu.

5. Dokonanie zmian w sposobie ewaluacji szkół i placówek oświatowych.

6. Równomierne obciążenie nauczycieli obowiązkami szkolnymi.

7. Eliminowanie powtarzających się zadań wykonywanych przez organy nadzoru pedagogicznego i organy prowadzące.

8. Wzmocnienie rangi kuratorium – rozdzielenie ról wizytatora i nauczyciela metodyka

Uzasadnienie zmian w zakresie autonomii szkoły

1. System prawny musi stać się prosty i przejrzysty, wtedy będzie mógł wspierać system oświaty.

2. Dziś działalność szkół opisuje około 230 aktów prawnych liczących ponad 5000 stron, nowelizowanych średnio ok. 10 razy w roku.

3. Oświata potrzebuje kompleksowych rozwiązań, a nie jednostkowych rozporządzeń.

- UoSO – pochodzi z 1991 r. i nie oddaje rzeczywistego opisu systemu, jest zbyt duża i niespójna, a w kilku punktach jest zbyt szczegółowa, zawiera w sobie sprzeczne rozporządzenia (np. art.20 i 22).

- KN – ustawa z 1982 r. - potrzebna jest nowa ustawa o zawodzie nauczyciela.

4. Ani dyrektor, ani nauczyciel nie czują się w szkole podmiotowo i nie traktują podmiotowo ucznia.

VII. Status dyrektora szkoły – postulaty strategiczne

1. Jednoznaczne określenie praw i obowiązków dyrektora szkoły.

Uzasadnienie zmian w zakresie statusu dyrektora szkoły

1. Brak obowiązku systematycznego doskonalenia się dyrektorów szkół.

2. Brak motywacji finansowej do odpowiedzialnej i trudnej pracy.

3. Znikoma rola dyrektora jako osoby mającej wpływ na tworzenie budżetu i jego realizację.

4. Wzmocnienie roli dyrektora szkoły jako osoby wspierającej rozwój zawodowy nauczycieli.

5. Zmiana systemu awansowania nauczycieli.

6. Zmiana formuły konkursu na stanowisko dyrektora szkoły.

Oczekiwania wobec MEN

1. Zaproszenie do pracy nad uproszczeniem i zmianami ustaw i rozporządzeń przedstawicieli stowarzyszeń nauczycielskich i ngo poprzez powołanie zespołu konsultacyjnego lub doradczego.

2. Uporządkowanie i uproszczenie: UoSO, SIO oraz KN (zastąpić ustawą o zawodzie nauczyciela).

Oczekujemy:

a) faktycznego i partnerskiego udziału środowisk oświatowych i stowarzyszeń w procesie zmian istotnych ustaw dotyczących oświaty;

b) uwzględnienia w tych zmianach postulatów obecnie wypracowanych przez nasze stowarzyszenia;

c) po uproszczeniu i zmianach ustaw należy uprościć i dokonać spójnych zmian poszczególnych rozporządzeń.

3. Należy docelowo dążyć do redukcji liczby zmian rozporządzeń w ciągu roku szkolnego oraz ich zapowiedzi powinny pojawiać się co najmniej na trzy miesiące przed wprowadzeniem.

Zarówno dyrektorzy, jak i nauczyciele muszą być przekonani, że to, co robią, jest słuszne; nie może być tak, że kolejne rozporządzenie jest sprzeczne z poprzednim; rozporządzenia zmieniają tak często, jak zmieniają się ministrowie.

4. MEN powinien porozumieć się z organami prowadzącymi szkoły w kwestii zmniejszenia liczebności klas, szczególnie w ośrodkach miejskich.

5. Ogólnodostępny system bazy danych

MEN powinien wskazać możliwości pomocy organu prowadzącego nauczycielom tracącym etat lub pracującym na godziny:

- w opracowaniu bazy danych o miejscach pracy,
- w zorganizowaniu zastępstw długoterminowych, nauczania indywidualnego.
- ułatwi to również organizację pracy w szkołach.

6. Umożliwienie szkołom podziału na grupy na zajęciach edukacyjnych z przedmiotów przygotowujących do obowiązkowych egzaminów zewnętrznych, **czyli z j. polskiego i matematyki, w miarę możliwości z przedmiotów przyrodniczych** (przynajmniej od klasy drugiej szkoły ponadgimnazjalnej kończącej się maturą) oraz języka obcego.

W załączeniu:

1. Uwagi i propozycje szczegółowe do postulatów zmian
2. Podpisy członków stowarzyszeń, reprezentujących dane stowarzyszenia W Federacji Stowarzyszeń Nauczycielskich